

Právní povaha rozsudku

Rozsudek je aktem rozhodovací činnosti soudu a nelze ho pokládat za jednostranný hmotněprávní úkon smluvní strany.

(Rozsudek Nejvyššího soudu České republiky sp.zn. 26 Odo 786/2006, ze dne 20.12.2007)

Nejvyšší soud České republiky rozhodl ve věci žalobkyně L. s., zastoupené advokátem proti žalovaným 1) J. V., zastoupenému advokátem 2) P. K., o zaplacení částky 220.000,- Kč s příslušenstvím a částky 43.825,- Kč, vedené u Obvodního soudu pro Prahu 10 pod sp.zn. 26 C 84/2004, o dovolání žalobkyně proti rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 19. prosince 2005, č.j. 22 Co 429/2005-53, tak, že rozsudek Městského soudu v Praze ze dne 19. prosince 2005, č.j. 22 Co 429/2005-53, se zrušuje a věc se vrací Městskému soudu v Praze k dalšímu řízení.

Z odůvodnění :

Žalobkyně se domáhala, aby jí žalovaní jako společníci firmy A. v.o.s., (dále jen „dlužníka“) zaplatili společně a nerozdílně jednak 220.000,- Kč s 9 % úrokem z prodlení od 31. 8. 1999 do zaplacení a jednak 43.825,- Kč s tím, že plněním jednoho z žalovaných zanikne v rozsahu tohoto plnění povinnost druhého z žalovaných a povinnost dlužníka stanovená rozsudkem Městského soudu v Praze ze dne 24. 2. 2003, č.j. 44 Cm 109/2002-17. Žalobu odůvodnila tím, že rozsudkem Městského soudu v Praze ze dne 24. 2. 2003, č.j. 44 Cm 109/2002-17 (vydaným pro zmeškání), který nabyl právní moci dne 2. 4. 2003, bylo dlužníkovi uloženo zaplatit jí pohledávku na nájem z podnájemního vztahu 220.000,- Kč s 9 % úrokem z prodlení od 31. 8. 1999 do zaplacení a náhradu nákladů řízení ve výši 43.825,- Kč. Za závazek dlužníka - veřejné obchodní společnosti - ručí ze zákona společníci tedy žalovaní.

Obvodní soud pro Prahu 10 (soud prvního stupně) rozsudkem ze dne 12. ledna 2005, č.j. 26 C 84/2004-27, vyhověl žalobě a uložil žalovaným, aby ve lhůtě do tří dnů od právní moci rozsudku společně a nerozdílně zaplatili žalobkyni 220.000,- Kč s 9 % úrokem z prodlení od 31. 8. 1999 do zaplacení a 43. 825,- Kč s tím, že plněním jednoho ze žalovaných zanikne v rozsahu tohoto plnění povinnost druhého žalovaného a dlužníka, který byl zavázán k plnění rozsudkem Městského soudu v Praze ze dne 24. 2. 2003, č.j. 44 Cm 109/2002-17 (výrok I.). Dále rozhodl o nákladech účastníků řízení (výrok II.).

Soud prvního stupně uzavřel, že dlužník žalobkyni nic nezaplatil na přisouzenou pohledávku nájemného a pohledávku nákladů soudního řízení ve lhůtě stanovené pravomocným rozsudkem. Podle § 86 zákona č. 513/1991, obchodního zákoníku, ve znění pozdějších předpisů, dále jen „obch. zák.“, ručí za splnění jeho povinnosti žalovaní jako společníci právnické osoby. Proto jim uložil dluh žalobkyni zaplatit. S námitkou žalovaného 1), že ke dni 11. 5. 1999 přestal být společníkem dlužníka, se soud prvního stupně vypořádal tak, že se žalovaný 1) své povinnosti ručitele nezprostil, když zajištěný závazek vznikl dne 10. 5. 1999 (dnem uzavření podnájemní smlouvy), tedy přede dnem, kdy žalovaný 1) přestal být společníkem dlužníka.

K odvolání žalovaného 1) Městský soud v Praze (soud odvolací) rozsudkem ze dne 19. prosince 2005, č.j. 22 Co 429/2005-53, rozsudek soudu prvního stupně pod bodem I. změnil ve věci samé tak, že

žalobu zamítl (výrok I.) a rozhodl o nákladech řízení (výroky II., III. a IV.).

Odvolací soud zopakoval důkaz smlouvou o podnájmu nebytových prostor ze dne 10. 5. 1999 a fakturou č. 800227. Zjistil, že žalobkyně a dlužník si ve smlouvě o podnájmu sjednali splatnost měsíčního nájemného 31.500,- Kč počínaje květnem 1999 „vždy do každého pátého dne toho kterého měsíce“, že podnájemní vztah zanikl v měsíci srpnu 1999, že splatnost nájemného za uvedený měsíc nastala již dne 5. srpna 1999 a že fakturou č. 800227 s termínem plnění dne 17. září 1999 vyúčtovala žalobkyně splatné nájemné (za poslední měsíc podnájmu i za předchozí měsíce) celkem 222.000,- Kč. Odvolací soud na základě zjištěného stavu dovodil, že žalobkyni počala běžet čtyřletá promlčecí doba k uplatnění práva z ručitelského závazku u soudu nejpozději dnem 6. srpna 1999. Poslední den této doby připadl na 6. srpna 2003. Žalobkyně žalobu podala až 29. dubna 2004. Odvolací soud tak shledal námitku promlčení vznesenou žalovaným 1) za opodstatněnou a žalobkyni promlčené právo vůči žádnému z žalovaných nepřiznal. Přitom nepokládal za právně významnou splatnost faktury č. 800227, když v řízení nebylo prokázáno, že faktura byla oběma žalovaným doručena.

Proti rozsudku odvolacího soudu podala žalobkyně dovolání, jehož přípustnost opřela o ustanovení § 237 odst. 1 písm. a) zákona č. [99/1963](#) Sb., ve znění pozdějších předpisů, dále jen „o.s.ř.“ Podle obsahu dovolání (§ 41 odst. 2 o.s.ř.) uplatnila jako dovolací důvod nesprávné právní posouzení věci (§ 241a odst. 2 písm. b/ o.s.ř.). Vytkla odvolacímu soudu, že chybně posoudil počátek běhu čtyřleté promlčecí doby k uplatnění práva z titulu ručitelského závazku. Správně mohla uplatnit své právo vůči žalovaným u soudu až poté, kdy vyzvala dlužníka ke splnění splatného závazku a poskytla mu za tím účelem přiměřenou dobu a dlužník svůj závazek nesplnil. Za takovou výzvu lze pokládat rozsudek Městského soudu v Praze ze dne 24. 2. 2003, č.j. 44 Cm 109/2002-17. Teprve vydáním rozsudku došlo k naplnění podmínky podle § 306 odst. 1 věty první obch. zák. Žalobu proti žalovaným tedy podala dříve než stihla uplynout čtyřletá promlčecí doba. Závěrem navrhla napadené rozhodnutí zrušit a věc vrátit odvolacímu soudu k dalšímu řízení.

Vyjádření k dovolání nebylo podáno.

Podle čl. II bodu 3. zákona č. [59/2005](#) Sb., kterým se mění zákon č. [99/1963](#) Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony, dovolání proti rozhodnutím odvolacího soudu vydaným přede dnem nabytí účinnosti tohoto zákona (tj. před 1. dubnem 2005) nebo vydaným po řízení provedeném podle dosavadních právních předpisů se projednají a rozhodnou podle dosavadních právních předpisů. Bylo-li napadené rozhodnutí vydáno dne 19. prosince 2005, tedy po 1. dubnu, kdy uvedená novela nabyla účinnosti, avšak po řízení provedeném podle dosavadních předpisů (srov. čl. II., bod 2. a 3. přechodných ustanovení zákona č. [59/2005](#) Sb.), Nejvyšší soud České republiky jako soud dovolací dovolání projednal a o něm rozhodl podle zákona č. [99/1963](#) Sb., občanský soudní řád, ve znění před novelou provedenou zákonem č. [59/2005](#) Sb. (dále opět jen „o.s.ř.“).

Nejvyšší soud po zjištění, že dovolání bylo podáno včas, osobou k tomu oprávněnou – účastnicí řízení (§ 240 odst. 1 o.s.ř.), za splnění zákonné podmínky advokátního zastoupení dovolatelky (§ 241 odst. 1 a 4 o.s.ř.), a že je přípustné, neboť směřuje proti rozsudku odvolacího soudu, jímž byl změněn rozsudek soudu prvního stupně ve věci samé (§ 237 odst. 1 písm. a/ o.s.ř.), přezkoumal napadený výrok rozsudku odvolacího soudu, jímž byl rozsudek soudu prvního stupně ve věci samé změněn, a dospěl k závěru, že dovolání je důvodné.

Z ustanovení § 242 odst. 1 a 3 o.s.ř. vyplývá, že dovolací soud je vázán rozsahem dovolání a uplatněným dovolacím důvodem, včetně jeho obsahového vymezení dovolatelem. Obligatorně se však zabývá vadami vyjmenovanými v § 229 odst. 1, § 229 odst. 2 písm. a) a b) a § 229 odst. 3 o.s.ř. a dále jinými vadami řízení, pokud měly za následek nesprávné rozhodnutí ve věci.

Dovolatelka takové vady nenamítla, ale z obsahu spisu vyplývá vada řízení, která měla za následek nesprávné rozhodnutí ve věci.

Vzájemné postavení více ručitelů, kteří zajišťují témuž věřiteli tentýž závazek, je postavením osob, které jsou věřiteli zavázány společně a nerozdílně (srov. § 307 odst. 1 obch. zák. a § 293 obch. zák.). Věřitel může požadovat plnění na kterémkoliv z nich, avšak plnění nabídnuté jiným společným ručitelem je povinen přijmout. Je-li o jejich povinnostech rozhodováno společným rozhodnutím, nemusí toto rozhodnutí vyznít ohledně všech ručitelů stejně. Rozhodovací praxe soudů (srov. např. usnesení Nejvyššího soudu ze dne 17. 2. 2000, sp. zn. 20 Cdo 2599/98, uveřejněné v časopisu Soudní judikatura, ročník 2000, sešit 8, pod č. 90, usnesení Nejvyššího soudu ze dne 23. 1. 2007, sp. zn. 20 Cdo 670/2006 anebo usnesení Nejvyššího soudu ze dne 28. 2. 2007, sp. zn. 33 Odo 1552/2005) i teorie (viz Bureš, J., Drápal, L., Krčmář, Z., a kol. Občanský soudní řád. Komentář. I. díl. 7. vydání. Praha : C. H. Beck, 2006) dovodily, že solidárně zavázaní dlužníci - na jejichž roveň jsou postaveni solidárně zavázaní ručitelé - mají postavení samostatných společníků (§ 91 odst. 1 o.s.ř.). Samostatný společník je oprávněn podat odvolání jen za sebe; odvolání, jímž se domáhá změny rozsudku pouze ve vztahu k druhému ze společníků je třeba odmítnout jako podané neoprávněnou osobou (srov. usnesení Nejvyššího soudu ze dne 23. 3. 1999, sp. zn. 2 Odo 176/97, uveřejněné ve Sbírce soudních rozhodnutí a stanovisek pod č. 3, ročník 2000, sešit 1). Jestliže tedy v daném případě podal odvolání proti rozsudku soudu prvního stupně ze dne 12. ledna 2005, č.j. 26 C 84/2004-27, jen žalovaný 1), přivodil tím suspenzivní a devolutivní účinky jen pro sebe. Pokud odvolací soud rozsudkem ze dne 19. prosince 2005, č.j. 22 Co 429/2005-53, přezkoumal rozsudek prvního stupně nejen ve vztahu k němu ale i ve vztahu k žalovanému 2), který odvolání nepodal, a změnil - li odvolací soud rozsudek soudu prvního stupně i ve vztahu k žalovanému 2) a žalobu proti němu rovněž zamítl, zatížil řízení vadou (srov. obdobně usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 4. 10. 1994, sp. zn. 7 Cdo 38/1994, uveřejněné pod R 68/1995, případně usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 14. 7. 1993, pod sp. zn. 6 Cdo 67/1993, uveřejněné v časopisu Právní rozhledy, ročník 1993, sešit 6), která měla za následek nesprávné rozhodnutí ve věci ve vztahu k žalovanému 2). Již jen pro tuto vadu řízení musel být rozsudek odvolacího soudu, pokud jím bylo rozhodnuto ve vztahu mezi žalobkyní a žalovaným 2) zrušen, a věc vrácena odvolacímu soudu k dalšímu řízení.

Vzhledem k uplatněnému dovolacímu důvodu bylo dále předmětem přezkumu v dovolacím řízení posouzení počátku běhu promlčecí doby k uplatnění nároku věřitele vůči ručiteli, který zajišťuje splnění závazku jako společník veřejné obchodní společnosti.

Právní posouzení je obecně nesprávné, jestliže odvolací soud posoudil věc podle právní normy, jež na zjištěný skutkový stav nedopadá, nebo právní normu, sice správně určenou, nesprávně vyložil, případně ji na daný skutkový stav nesprávně aplikoval.

Podle § 86 obch. zák. veřejná obchodní společnost odpovídá za své závazky celým svým majetkem. Společníci ručí za závazky společnosti veškerým svým majetkem společně a nerozdílně.

Podle § 306 odst. 1 obch. zák. věřitel je oprávněn domáhat se splnění závazku na ručiteli jen v případě, že dlužník nesplnil svůj splatný závazek v přiměřené době poté, co byl k tomu věřitelem písemně vyzván. Tohoto vyzvání není třeba, jestliže je věřitel nemůže uskutečnit nebo jestliže je nepochybné, že dlužník svůj závazek nesplní, zejména při prohlášení konkursu.

Podle § 306 odst. 2 obch. zák. ručitel může vůči věřiteli uplatnit všechny námitky, k jejichž uplatnění je oprávněn dlužník, a použít k započtení pohledávky dlužníka vůči věřiteli, jestliže k započtení by byl oprávněn dlužník, kdyby věřitel vymáhal svou pohledávku vůči němu. Ručitel může použít k započtení i své pohledávky vůči věřiteli.

Podle § 312 obch. zák. ustanovení § 305 až 311 platí přiměřeně i pro ručení, které vzniklo ze zákona.

Podle § 391 odst. 1 obch. zák. u práv vymahatelných u soudu začíná běžet promlčecí doba ode dne, kdy právo mohlo být uplatněno u soudu, nestanoví-li tento zákon něco jiného.

Podle § 391 odst. 2 obch. zák. u práv uskutečnit právní úkon běží promlčecí doba ode dne, kdy právní úkon mohl být učiněn, nestanoví-li tento zákon něco jiného.

Podle § 397 obch. zák. nestanoví-li zákon pro jednotlivá plnění jinak, činí promlčecí doba čtyři roky.

Odvolací soud opřel úvahu o promlčení práva z ručitelského závazku ve vztahu k žalovaným o ustanovení § 391 odst. 1 obch. zák. Z uvedeného ustanovení vyplývá, že u práv vymahatelných u soudu nemůže dojít k promlčení dříve, než mohlo dojít k jejich uplatnění u soudu, pokud by zákon nestanovil jinak. Přitom ustanovení § 306 odst. 1 obch. zák. váže předpoklad úspěšného uplatnění práva věřitele proti ručiteli (jeho vymáhání u soudu) na skutečnost, že věřitel předtím vyzval dlužníka, aby v přiměřené lhůtě dluh uhradil (srov. rozsudek Vrchního soudu v Praze ze dne 21. 10. 1997, sp. zn. 5 Cmo 543/6, uveřejněný v časopisu Soudní rozhledy, ročník 1998, sešit 8, str. 206, rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 27. 5. 2004, sp. zn. 32 Odo 680/2003, uveřejněný v Souboru civilních rozhodnutí Nejvyššího soudu vydávaném nakladatelstvím C. H. Beck pod C 2887, sešit 30 a rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 25. 1. 2005, sp. zn. 29 Odo 583/2004). Judikatura pak dovodila ve prospěch věřitele, že hmotněprávní úkon – písemná výzva dlužníku ke splnění splatného závazku, jež je předpokladem pro vymáhání závazku na ručiteli, může být obsažena i v žalobě, jíž se věřitel domáhá proti dlužníku zaplacení dlužné částky (viz rozsudek ze dne 25. 1. 2005, sp. zn. 29 Odo 583/2004, uveřejněný v Souboru civilních rozhodnutí a stanovisek Nejvyššího soudu, vydávaném nakladatelstvím C. H. Beck pod C 3523, CD 3). Tento předpoklad zákon nevyžaduje jen v případech okolností uvedených v § 306 odst. 1 větě druhé obch. zák.; takové okolnosti však nebyly v řízení tvrzeny. V dané věci žalobkyně opírala splnění výzvy o skutečnost, že byl vydán rozsudek, jímž byl dlužník zavázán k poskytnutí plnění v pariční lhůtě. Názor žalobkyně, že je rozsudek Městského soudu v Praze ze dne 24. 2. 2003, č.j. 44 Cm 109/2002-17, písemnou výzvou věřitele vůči dlužníku ve smyslu § 306 odst. 1 věta první obch. zák., dovolací soud nesdílí. Rozsudek je aktem rozhodovací činnosti soudu a nelze ho pokládat za jednostranný hmotněprávní úkon smluvní strany. Dovolací soud nesdílí ani názor odvolacího soudu, že by mohlo být právně významné zjištění, zda žalobkyně vyzvala ke splnění dluhu žalované (odvolací soud se v této souvislosti zabýval tím, zda faktura 800227 byla doručena oběma žalovaným). Nejvyšší soud již v rozsudku ze dne 28. 6. 2005, sp. zn. 29 Odo 405/2005, uvedl: „Věřitel je oprávněn domáhat se splnění závazku na ručiteli (§ 306 odst. 1 obch. zák.), aniž by ho k takovému plnění musel předem vyzvat.“ Bylo třeba zabývat se tím, zda a kdy žalobkyně vyzvala dlužníka, aby v přiměřené lhůtě splnil závazek. V dané souvislosti nelze přehlédnout, že žalobkyně již v dřívějším řízení vedeném pod sp. zn. 44 Cm 109/2002 založila do tamního spisu přípis dlužníka ze dne 18. 10. 2001, v němž dlužník prohlašuje, že dne 10. 10. 2001 obdržel od žalobkyně upomínku na částku 222.000,- Kč se splatností dluhu do 30. 9. 2001 s pohrůzkou právního vymáhání. Přestože měl odvolací soud spis k dispozici a prováděl některými listinami v něm založenými důkaz – podnájemní smlouvou a opisem faktury – touto listinou, jež může být svou povahou jednostrannou výzvou věřitele vůči dlužníku vybízející dlužníka ke splnění závazku, se nezabýval. Jeho právní posouzení je tak neúplné a tudíž nesprávné.

Z výše uvedených důvodů dovolací soud podle § 243b odst. 2 věty za středníkem o.s.ř. zrušil rozsudek odvolacího soudu a věc mu podle § 243b odst. 3 věty první o.s.ř. vrátil k dalšímu řízení.

Právní názor dovolacího soudu je pro odvolací soud závazný (§ 243d odst. 1 věta první, § 226 odst. 1 o.s.ř.).

V novém rozhodnutí o věci rozhodne soud o náhradě nákladů řízení, včetně řízení dovolacího (§ 243d odst. 1 věta druhá o.s.ř.).

V dalším řízení odvolací soud nepřehlédne, že podle ustálené rozhodovací praxe soudů (srov. R 2/1975) solidární povinnost více zavázaných osob musí být ve výroku rozhodnutí soudu vyjádřena slovy - společně a nerozdílně - zatímco vztah mezi dlužníkem a ručitelem se vyjadřuje slovy - plněním jednoho z žalovaných zaniká v rozsahu plnění povinností druhého z nich. Pokud je tedy v žalobním petitu uvedeno: „plněním jednoho z žalovaných zaniká v rozsahu plnění povinností druhého z nich“ neodpovídá tato formulace hmotněprávnímu postavení žalovaných (kteří jsou vůči sobě v postavení solidárních dlužníků). Touto formulací lze tedy postihnout jen vztah mezi dlužníkem a žalovanými nikoliv však mezi žalovanými navzájem. Vedle toho žalobní petit postrádá údaj o vazbě případného plnění dlužníka podle dříve vydaného rozsudku na postavení žalovaných jako ručitelů (tj. údaj o tom, že plněním dlužníka podle rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 24. 2. 2003, č.j. 44 Cm 109/2002-17, zanikne v rozsahu plnění povinností žalovaných; obsahuje totiž jen opačný údaj, že plněním žalovaných zanikne v rozsahu jejich plnění povinností dlužníka). Nepřesné vymezení vzájemných povinností dlužníka a ručitelů a vzájemných povinností ručitelů by nebylo možné převzít do výroku případného vyhovujícího výroku rozhodnutí.

© EPRAVO.CZ - Sbírka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Koupě nemovité věci](#)
- [Nesprávný úřední postup \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Platební neschopnost \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Předkupní právo \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Přerušení řízení \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Rodinný závod \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Dědictví](#)
- [Výživné](#)
- [Valná hromada](#)
- [Ustanovení zástupce](#)
- [Náhrada škody](#)